

NAAR EEN VERBOND VOOR DE TOEKOMST EN LEEFBAARHEID VAN HET OMMELAND VAN DE HAVEN VAN ANTWERPEN, DE POLDERS OP LINKERSCHELDEOEVER

Verbond tussen:

- het **Vlaamse Gewest**, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, voor wie optreden:
 - Jan Jambon, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management;
 - Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw
 - Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;
 - Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;
 - Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken;

- **De Vlaamse Waterweg NV**, nv van publiek recht zoals bepaald in het decreet betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, van 23 december 2016, KBO 0216.173.309, met maatschappelijke zetel te 3500 Hasselt, Havenstraat 44, vertegenwoordigd door Chris Danckaerts, gedelegeerd bestuurder en Koen Anciaux, voorzitter van de Raad van Bestuur;

- de **Gemeente Beveren** p.a. Gravenplein 8, 9120 Beveren, vertegenwoordigd door Marc Van de Vijver, burgemeester en Jo Van Duyse, algemeen directeur;

- de **Polder van het Land van Waas**, ondernemingsnummer 0255.980.129, p.a. Verheyenplein 11A, 9130 Verrebroek, vertegenwoordigd door Jan Balliau, adjunct-dijkgraaf;

- de **Kerfabriek OLV Ten Hemel Opgenomen Doel**, ondernemingsnummer 0211.175.235, p.a. Essenlaan 9, 9130 Kieldrecht, vertegenwoordigd door Guido Van Goey, voorzitter en Marleentje De Rudder, secretaris;

- de **Maatschappij voor het haven-, grond- en industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeoevergebied**, opdrachthoudende vereniging in de zin van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking, KBO 0223.944.690, met maatschappelijke zetel te 9120 Kallo, Sint-Paulusplein 27, vertegenwoordigd door Boudewijn Vlegels, voorzitter en Kris Herremans, bestuurder;

- het **Havenbedrijf Antwerpen**, nv van publiek recht, KBO 0248.399.380, met maatschappelijke zetel te 2030 Antwerpen, Zaha Hadidplein 1, vertegenwoordigd door Jacques Vandermeiren, CEO en Annick De Ridder, voorzitter Raad van Bestuur;

- **Doel 2020**, p.a. Oud Arenberg 111, 9130 Kieldrecht, vertegenwoordigd door Jan Creve en Denis Malcorps;

- de **vzw Landbouwgemeenschap Wase Polders**, ondernemingsnummer 0727.845.735, p.a. Oud Arenberg 57A, 9130 Kieldrecht, vertegenwoordigd door Kris De Smit, voorzitter;

- de **vzw Erfgoedgemeenschap Doel & Polder**, ondernemingsnummer 0631.998.550 p.a. Zoetenberm 21A, 9130 Kieldrecht, vertegenwoordigd door Johan De Vriendt, voorzitter Raad van Bestuur;

- de **vzw Boerenbond**, BTW nummer: BE 0676.461.073, met maatschappelijke zetel te 3000 Leuven, Diestsevest 40, vertegenwoordigd door Sonja De Becker, voorzitter;

- de **vzw Natuurpunt**, BTW nummer: BE 434.364.713, met maatschappelijke zetel te 2800 Mechelen, Coxiestraat 11, vertegenwoordigd door Bart Van Gansbeke, voorzitter;

- de **vzw VOKA-Alfaport**, BTW nummer: 0406.696.056, p.a. Markgravestraat 12, 2000 Antwerpen, vertegenwoordigd door Bernard Moyson, voorzitter

voor een leefbare omgeving op Linkerscheldeoever in samenhang met de ontwikkeling van de haven.

OVERWEGENDE DAT:

- alle partijen het essentieel vinden dat het conflictmodel wordt ingeruild voor een nieuw samenwerkingsmodel waarbij de Vlaamse overheid, lokale overheden, havenspelers, actiegroepen, de landbouw- en de natuursector hun kompas richten op de realisatie van maatregelen, acties en projecten in het kader van het complex project 'extra containercapaciteit in het havengebied Antwerpen' (ECA) en ook ruimer dan ECA, om een leefbare omgeving op Linkerscheldeoever in samenhang met de ontwikkeling van de haven te bereiken;
- de partijen het er over eens zijn dat deze maatregelen, acties en projecten snel uitgerold moeten worden en dat er tegelijk ook een overlegproces van start gaat waarbinnen de partijen overleggen en waar mogelijk samenwerken;
- het evident is dat we werken binnen het wettelijke kader dat nu of in de toekomst van toepassing is.

IS ER CONSENSUS OVER HET VOLGENDE:

- er komt een project zoals voorzien in het voorkeursbesluit 'extra containercapaciteit haven Antwerpen', waaronder een Tweede Getijdendok, dat continu operationeel kan zijn, 7 dagen per week en 24 uur dag;
- Doel blijft bestaan en krijgt een toekomstperspectief met verscheidene functies, waaronder wonen;
- er komen maatregelen om:
 - de leefbaarheid van de landbouw op LSO te verhogen;
 - het landschap en erfgoed in Doel en omliggende polders te waarderen;
 - de havenexploitatie te bufferen ten opzichte van de omliggende polders;
 - te voldoen aan de compensatie- en instandhoudingsverplichtingen voor natuur;
 - op specifieke plaatsen in de polders woonkernen te behouden en de leefbaarheid in Doel en de polders te verbeteren.

1. Natuur en Landbouw

1.1. Behoud privaat landbouwareaal op Linkerscheldeoever

1.1.1. Het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Waterweg, de Maatschappij LSO en het Havenbedrijf Antwerpen zullen **alle natuurverplichtingen** voor projecten of onderdelen ervan, **waarvoor een (her)inrichting en/of herbestemming van landbouwgronden naar natuur nodig is**, realiseren **binnen een maximale oppervlakte van ca. 665 ha**. Deze oppervlakte komt overeen met het landbouwareaal dat zij op Linkerscheldeoever in eigendom hadden op 1 juli 2021. De natuurverplichtingen zijn hier:

- de prioritaire inspanningen 1 en 2 uit de s-IHD;
- de natuurcompensaties in het kader van ECA en van de andere havenprojecten zoals vermeld onder 1.3 en 1.4 van dit Verbond, waarvoor een (her)inrichting en/of herbestemming van gronden in landbouwgebruik naar natuur nodig is.

1.1.2. Het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Waterweg, de Maatschappij LSO en het Havenbedrijf Antwerpen zullen **alle natuurverplichtingen** uit 1.1.1, samen met de natuurverplichtingen voor projecten of onderdelen ervan **die gerealiseerd kunnen worden via natuurinclusieve landbouw (waarvoor geen (her)inrichting en/of herbestemming van landbouwgronden naar natuur nodig is)**, realiseren **binnen een maximale oppervlakte van ca 665 + ca 200 ha**. Deze oppervlakte van ca. 200 ha komt overeen met het landbouwareaal dat zij op LSO in eigendom kregen tussen 1 juli 2021 en de ondertekening van dit Verbond. De natuurverplichtingen zijn hier:

- de natuurverplichtingen uit 1.1.1;
- de prioritaire inspanning 3 uit de s-IHD en wel als volgt:
 - o er is 90ha natuurinclusieve landbouw op overheidsgronden nodig;
 - o daarnaast is er 60ha natuurinclusieve landbouw op private gronden nodig (via bv vrijwillige beheerovereenkomsten, pasmuntovereenkomsten e.d.m., steeds op vrijwillige basis). Deze 60ha telt uiteraard niet mee voor de oppervlakte aan landbouwareaal in overheidseigendom;
- de natuurcompensaties voor foerageergebied bruine kiekendief in het kader van ECA en van andere havenprojecten zoals vermeld onder 1.3 en 1.4 van dit Verbond, voor zover deze niet in overlap met andere natuurinrichting gerealiseerd kunnen worden.

Ter verduidelijking bij 1.1.1 en 1.1.2:

- a. In deze context bedoelen we met 'het Vlaamse Gewest' volgende entiteiten: Vlaamse Landmaatschappij, Dept Mobiliteit en Openbare Werken (inclusief Afd Maritieme Toegang), Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer;

- b. In deze context bedoelen we met ‘Linkerscheldeoever’ de opstelsom van het ambtsgebied van de Polder Land van Waas, van de Speciale Beschermingszone ‘Schorren en Polders van de Benedenschelde’ en van een zone van 3km rond die Speciale Beschermingszone, op LSO (kaart in bijlage 1).
- c. De in 1.1.1 en 1.1.2 vermelde oppervlaktes van het landbouwareaal die als natuur ingericht kunnen worden of als natuurinclusieve landbouwgrond gebruikt kunnen worden, gelden evenwel zonder nu al vast te leggen waar de percelen voor natuur precies zullen liggen. Er zijn twee voorafnames op deze afspraak, ten bate van landbouw: 1) art. 1.1.4 van dit Verbond (Prosperpolder Zuid fase 2 en Nieuw Arenberg fase 2 behouden sowieso bestemming landbouw) en 2) tevens worden private bedrijfszetels en hun huiskavels uitgesloten, behalve in Doelpolder Midden;
- d. Voornoemde overheden zorgen er voor dat gronden in landbouwgebruik die ze na ondertekening van dit akkoord nog zullen verwerven in het kader van de onder 1.1.1. en 1.1.2. vermelde natuurverplichtingen, de in 1.1.1. en 1.1.2. vermelde oppervlakten niet zullen overschrijden. Dat doen ze door:
 - i. die bijkomende gronden uit te ruilen met gronden in landbouwgebruik die ze bij de ondertekening van dit akkoord in eigendom hadden; of
 - ii. bij verwerving van een private landbouwgrond – of dat nu via vrijwillige verkoop, voorkoop, verplichte ruil of onteigening is – een overeenstemmende oppervlakte gronden in landbouwgebruik elders op LSO, die bij de ondertekening van dit akkoord in eigendom van de overheid was, te verkopen aan een particuliere partij.

Als bijlage 2 gaat een kaart met de gronden in landbouwgebruik in overheidseigendom op 1/7/2021. Op de kaart zijn ook de oppervlaktes per overheidseigenaar weergegeven, met een totaal van ca 665ha. Dat is de oppervlakte van het landbouwareaal waarvan sprake in 1.1.1.

Als bijlage 3 gaat een kaart met de gronden in landbouwgebruik die in overheidseigendom gekomen zijn tussen 1/7/2021 en de ondertekening van het Verbond. Op de kaart is de oppervlakte weergegeven, met een totaal van ca 200ha. Dat is de oppervlakte van het landbouwareaal waarvan sprake in 1.1.2.

- e. Telkens na uitvoering van een project berekent het Vlaamse Gewest, in samenspraak met de partijen die dat wensen, in welke mate de oppervlakte die ingezet is voor de natuurverplichtingen, een overschrijding betekent van ca. 665 ha en ca. 200 ha. Deze oppervlakte wordt dan terug op nul gebracht, conform punt d).

1.1.3. De overheden nemen de **landschappelijke en erfgoedwaarde van de polders, dijken en buitendijkse schorren als historisch cultuurlandschap mee in de afweging** van de natuurmaatregelen (instandhoudingsdoelstellingen en

compensaties). Dit gebeurt conform een **onroerendergoedrichtplan** voor de polders op Linkerscheldeoever (cf art. 6.1 van dit Verbond).

- 1.1.4. Voor de gebieden **Prosperpolder Zuid fase 2 en Nieuw Arenberg fase 2** spreken de partijen een voorafname op het areaal in landbouwgebruik op LSO af: deze gebieden behouden in elk geval de bestemming **landbouwgebied**. Er zal landbouwgebruik met volledige vrijheid van teelt en teeltmethode mogelijk zijn, zoals in zuiver agrarisch gebied elders in Vlaanderen. Voorgaande zin doet geen afbreuk aan wat bepaald is in 1.1.6;
- 1.1.5. Over het **ter beschikking stellen van overheidsgronden aan landbouwers** komen de partijen het volgende overeen:
 - 1.1.5.1. Overheidsgronden worden, waar mogelijk langer dan 1 jaar, ter beschikking gesteld van de landbouwers, bv via meerjarige overeenkomsten of domeinconcessies, zodat de ter beschikking gestelde gronden meer op maat van de landbouwer ingezet kunnen worden.
 - 1.1.5.2. Specifiek voor overheidsgronden met natuurvriendelijke teelten voor de bruine kiekendief in het kader van de s-IHD (90 ha) zal de overheid de gronden voor een voldoende lange termijn (ten minste 20 jaar) ter beschikking stellen voor dergelijke teelten. Landbouwers kunnen daar dan per cyclus van ca. 4-6 jaar op intekenen. Dat geeft landbouwers de kans om hun bedrijfsvoering en investeringsbeleid er duurzaam en structureel op af te stemmen;
- 1.1.6. Op basis van **vrijwilligheid** zijn alle eigenaars en alle landbouwers uiteraard vrij om via natuur- en landschapsinclusieve landbouw bij te dragen aan de verhoging van de natuur- en landschapswaarden op Linkerscheldeoever.

1.2. Instandhoudingsdoelstellingen schorren en polders Benedenschelde

- 1.2.1. Het Vlaamse Gewest, het Havenbedrijf Antwerpen en de Maatschappij Linkerscheldeoever **versnellen de IHD-maatregelen binnen bestaande gebieden met natuurwaarden** en sluiten daartoe een financieringsovereenkomst die op lange termijn investeringen in bestaande natuur garandeert;
- 1.2.2. De overheden blijven er voor zorgen dat volgende **gebieden**, voor zo ver ze in eigendom of in beheer van het Agentschap Natuur en Bos van het Vlaamse Gewest of van Natuurpunt zijn, **mee tellen in de natuurbalans voor Linkerscheldeoever**:
 - 1) alle gebieden in de speciale beschermingszone;
 - 2) de gebieden binnen een zone van 3km aansluitend aan de speciale beschermingszone, voor de balans van het foerageergebied van de bruine kiekendief
 - 3) alle natuurcompensatiegebieden voor havenprojecten, gelegen binnen de gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas en Zwijndrecht;

1.2.3. De overheden werken in samenwerking met de betrokken partijen een regeling uit die het voor landbouwers aantrekkelijker maakt om hun **permanente graslanden** in de regio te behouden als permanent grasland.

1.2.4. Het Vlaamse Gewest start de in het **s-IHD-besluit** van 17/5/2019 **voorzien** **periodieke wetenschappelijke evaluatie van de broeddensiteit van de bruine kiekendief snel op**. Er kunnen zich twee situaties voordoen, uiteengezet in art. 1.2.4.1 resp. 1.2.4.2:

1.2.4.1.

a) **Indien** op basis van de monitoringsresultaten **blijkt dat de potentiële broeddichtheid**, in aanwezigheid van goed foerageergebied, **verhoogd kan worden** (wat de 'distance to target' voor broedgebied bruine kiekendief binnen de 'schorren en polders van de Benedenschelde' zou herleiden), **start het Vlaamse Gewest een procedure tot herziening van het s-IHD besluit in die zin, waarbij navenant de 'distance to target' voor broedgebied van deze soort verlaagd wordt**. De partijen komen overeen dat zo'n aanpassing van het s-IHD-besluit zich zal beperken tot enkel het aspect broeddensiteit bruine kiekendief, waardoor Prosperpolder Zuid fase 2 en Nieuw Arenberg fase 2 landbouwgebied kunnen blijven.

b) In het geval 15 jaar na de hierboven vermelde herziening van het s-IHD besluit zou blijken dat de IHD voor bruine kiekendief op LSO toch niet behaald kunnen worden met de aanpassing beschreven in punt a) van dit artikel, start het Vlaamse Gewest een proces om deze IHD in Vlaanderen op een efficiëntere manier te behalen, zoals beschreven in art. 1.2.4.2.b.

1.2.4.2.

a) **Indien het proces bepaald in 1.2.4.1 niet zou leiden tot de reductie van de 'distance to target' voor broedgebied bruine kiekendief tot '0 ha', start het Vlaamse Gewest een proces om de instandhoudingsdoelstellingen voor de bruine kiekendieven in Vlaanderen op een efficiëntere manier te behalen.**

b) Daarbij start het Vlaamse Gewest het proces op om een aantal koppels van deze soort, die toegewezen zijn aan de Speciale Beschermingszone 'schorren en polders van de Benedenschelde' op de Linkerscheldeoever, te verschuiven naar andere plaatsen in Vlaanderen, bv omdat daar al geschikt habitat voorhanden is. Het Vlaamse Gewest onderzoekt daarbij ook of die verschuiving bij voorkeur zo veel mogelijk kan gebeuren naar overstromingsgebieden en indien mogelijk zonder impact op landbouwers. Partijen raken in dit proces niet aan de doelen voor de bruine kiekendief op Vlaams niveau. Het Vlaamse Gewest schakelt de nodige wetenschappelijke en juridische expertise in om dit proces correct te laten verlopen.

1.2.5. Partijen erkennen dat er voor **Doelpolder Midden** nog geen eensgezindheid is, maar willen via overleg tot een akkoord komen, gebaseerd op volgende principes:

1.2.5.1. de gehuchten Ouden Doel en Rapenburg blijven behouden, inclusief volwaardige toegangsmogelijkheid, ten minste via de Westlangeweg. De toekomst van de Oostlangeweg wordt verder onderzocht bij het ontwerp van

Doelpolder Midden, maar het minimum is dat deze as zichtbaar blijft in het landschap;

- 1.2.5.2. de Scheldedijk blijft behouden;
 - 1.2.5.3. de Doelpolder zal onder estuariene invloed komen (gecontroleerde gereduceerde getijwerking) via een in- en uitlaatconstructie in de Scheldedijk, als uit het MER-proces, inclusief een toetsing van de waterkwaliteit van de Schelde volgens recente inzichten (met name PFAS), blijkt dat dit vanuit milieu-oogpunt aanvaardbaar is;
 - 1.2.5.4. de inrichting van het gebied dient te voldoen aan de natuurdoelstellingen, maar probeert zo veel mogelijk verregaande ingrepen in het landschap te vermijden;
 - 1.2.5.5. het verdere ontwerp verloopt via een participatief proces, gekoppeld aan de opstart van een GRUP-procedure;
 - 1.2.5.6. de landbouwgronden in de Doelpolder worden behandeld conform art. 1.1.1.
- 1.2.6. Ter hoogte van Putten West en Putten Weiden **kan de Middenstraat geknipt worden voor gemotoriseerd verkeer**, in het kader van de toekomstige werken voor de Westelijke Ontsluiting Waaslandhaven, een onderdeel van ECA. Dankzij die knip kunnen de natuurgebieden beter op elkaar aansluiten en treedt er minder verstoring op. Ook een gedeeltelijke knip van de **Oud Arenbergstraat** kan onderzocht worden met het oog op het verlagen van de verkeersdruk en de druk op de omliggende natuurgebieden, waarbij de historische as wel blijft bestaan. Zowel Hof ter Walle als de woningen op Oud Arenberg (Putten Weiden) dienen wel bereikbaar te blijven voor gemotoriseerd verkeer.

1.3. Natuurcompensatie ECA

- 1.3.1. De natuurcompensaties voor ECA zullen conform art. 1.1.1 gebeuren;
- 1.3.2. **Prosperpolder Zuid fase 1** zal integraal functioneren als **volwaardige natuurcompensatie** voor ECA, inclusief de vereiste maatregelen voor de in- en uitlaat van brak water in het gebied, als blijkt dat dit vanuit milieu-oogpunt aanvaardbaar is;
- 1.3.3. Het Vlaamse Gewest en de gemeente Beveren streven er naar om de **Zoetenberm als oude zeedijk met beplanting in ere te herstellen** en zo als historisch en landschappelijk baken te waarderen. Het Vlaamse Gewest herstelt de kasseistrook en maakt deze toegankelijk voor zacht wegverkeer. Waar mogelijk herstellen het Vlaamse Gewest en Beveren de dubbele bomenrij tussen Ouden Doel en Saftingen, waarbij de hoogte van de toekomstige bomen beperkt blijft. Specifiek **op de Zoetenberm langsheen Prosperpolder Zuid** (dat wil zeggen van aan de kruising met de Polderdijk tot aan de kruising met de Westlangeweg), **vervangt het Vlaamse Gewest de hoge bomenrij door struiken en een rij lagere bomen** (max. 6 à 7m), aan beide kanten van de dijk.

- 1.3.4. Een deel van **Doelpolder Zuid** (ca. 40ha) zal functioneren als natuurcompensatie voor ECA. Het gaat om ca 35ha grasland en landbouwgronden met kiekendiefteltonen en ca 4,6ha riet.

1.4. Doorkijk toekomstige natuurcompensatiedossiers

- 1.4.1. De mogelijke toekomstige natuurcompensaties voor haven- en infrastructuurprojecten zoals opgesomd in onderstaande artikels 1.4.2 tem 1.4.5, zullen conform art. 1.1.1 en art. 1.1.2 gebeuren.

De overheidspartijen bij dit Verbond engageren zich om, bij de voorbereidende onderzoeken en de ontwerpen voor de toekomstige natuurcompensaties, regelmatig te overleggen met de andere partijen bij dit Verbond en andere belanghebbende actoren. Zo streven alle partijen naar consensus over de locatie en inrichtingsmaatregelen voor toekomstige natuurcompensatiegebieden zoals vermeld in de volgende artikels;

1.4.2. Aansluiting Westelijke Ontsluitingsweg op E34 (het deel binnen het havengebied op de Linkerscheldeoever)

Partijen gaan akkoord met de realisatie van de aansluiting WOW op de E34, inclusief de bijhorende natuurcompensatie (volgens de huidige schatting zullen er 1 ha 'riet en water' en 5 ha foerageergebied bruine kiekendief gecompenseerd moeten worden), op voorwaarde dat er geen alternatieven zijn en dwingende redenen van groot openbaar belang gelden.

Het akkoord gaat specifiek over het onderdeel 'aansluiting WOW op de E34' en dus niet over de andere aspecten van het infrastructuurproject voor de E34 (zie startnota "Gewestelijk RUP E34 West ter hoogte van Waaslandhaven").

1.4.3. Verspreid liggende restgronden in huidig havengebied

Partijen gaan akkoord met realisatie van een natuurcompensatie (volgens de huidige schatting zal er ca 50ha nodig zijn om in te richten als compensatiegebied) om de verspreid liggende restgronden (dwz alle 'snippers' natuur op bedrijventerreinen binnen het huidige havengebied, behalve het projectgebied ECA, Verrebroekdok fase 3 en Logistiek Park Waasland en Hazop) vrij te maken voor economische ontwikkeling, op voorwaarde dat er geen alternatieven zijn en dwingende redenen van groot openbaar belang gelden.

1.4.4. Logistiek Park Waasland Oost

Partijen gaan akkoord met realisatie van een natuurcompensatie om Logistiek Park Waasland fase 2 en 5 en het Hazop-terrein vrij te maken voor economische ontwikkeling, op voorwaarde dat er geen alternatieven zijn en dwingende redenen van groot openbaar belang gelden.

1.4.5. Verrebroekdok fase 3

Partijen gaan akkoord met realisatie van een natuurcompensatie om de Verrebroekse Plassen (fase 3 van het Verrebroekdok) vrij te maken voor economische ontwikkeling, op voorwaarde dat er geen alternatieven zijn en dwingende redenen van groot openbaar belang gelden.

1.5. Het Havenbedrijf Antwerpen verruimt en versoepelt het Landbouwinnovatiefonds LSO door:

- de minimale inbreng (nu 7ha eigendom) te verlagen;
- de administratieve last te reduceren;
- de termijnen waar mogelijk nauwer te laten aansluiten bij de landbouwpraktijk (bv oogstdatum);
- de voorwaarden waar mogelijk nauwer te laten aansluiten bij de landbouwpraktijk (bv schrappen van de voorwaarde om geen stier in de weiden te zetten);

1.6. De overheden dragen bij aan en maken gebruik van de initiatieven van het Grenspark Groot Saeftinghe voor de landbouwers van de regio.

2. Beleid voor gronden

2.1. Landbouwgronden in eigendom van de overheid

- 2.1.1. Het Vlaamse Gewest (zoals eerder omschreven), de Vlaamse Waterweg, het Havenbedrijf Antwerpen en de Maatschappij Linkerscheldeoever geven volledige **transparantie over toewijzing van overheidsgronden** voor gebruik door landbouwers.
- 2.1.2. De VLM en de Vlaamse Waterweg oefenen hun **voorkooprecht**, in het geval van landbouwgronden, enkel nog uit in functie van een definitief voorkeursbesluit (in geval van een complex project) of van een voorontwerp van GRUP. Deze inperking van het voorkooprecht geldt voor het grondgebied van de gemeenten Beveren en Sint-Gillis-Waas. De landbouwgronden die via voorkooprecht verworven zouden worden na 1 juli 2021 in functie van art. 1.2, 1.3 of 1.4 worden behandeld conform art. 1.1.1 en 1.1.2 van dit Verbond.

2.2. Aankoop eigendommen gelegen binnen het projectgebied

- 2.2.1. De gemeente Beveren engageert zich om mee te werken aan de **afschaffing/verplaatsing van** bestaande en niet-bestaande **wegen** in het projectgebied ECA, zoals omschreven in art. 2.2.2 a) en in de projectgebieden van mogelijke natuurcompensaties verbonden aan art. 1.4.2 t.e.m. 1.4.5.
- 2.2.2. De **Kerkfabriek** engageert zich om haar **eigendommen minnelijk te laten verwerven in volgende gebieden:**
- projectgebied ECA, d.w.z. gebieden met recht van voorkoop uit figuur 6 en 7 van het definitief voorkeursbesluit ECA, aangevuld met gronden nodig voor compenserende maatregelen (bv deel Doelpolder Zuid) en mitigerende maatregelen (bv aanleg teengracht Prosperpolder Zuid) en eventuele beperkte grenscorrecties die uit het projectbesluit nodig zouden blijken;
 - Doelpolder Midden, als dat nodig zou blijken na verder overleg en na onderzoek over de inrichting (inclusief waterhuishouding) van dit gebied;
 - de gebieden voor natuurcompensaties verbonden aan art. 1.4.2 t.e.m. 1.4.5.

Dit gebeurt via ruil met andere gronden buiten het projectgebied.

De minnelijke verwerving gebeurt na de aanpassing van het s-IHD besluit zoals bepaald in art. 1.2.4 of na een akkoord op basis van onderling overleg tussen de betrokken partijen.

- 2.2.3. De **Polder Land van Waas** engageert zich om zijn **eigendommen minnelijk te laten verwerven in volgende gebieden:**
- projectgebied ECA, d.w.z. gebieden met recht van voorkoop uit figuur 6 en 7 van het definitief voorkeursbesluit ECA, aangevuld met gronden nodig voor compenserende maatregelen (bv deel Doelpolder Zuid) en mitigerende

- maatregelen (bv aanleg teengracht Prosperpolder Zuid) en eventuele beperkte grenscorrecties die uit het projectbesluit nodig zouden blijken;
- b) Doelpolder Midden, als dat nodig zou blijken na verder overleg en na onderzoek over de inrichting (inclusief waterhuishouding) van dit gebied;

2.2.4. Gezien de specifieke taak, verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de Polder Land van Waas om onder andere ten allen tijde een goed waterbeheer (peil- en beheerswerken) te voorzien, niet in het minst in kader van de algemene veiligheid, kunnen behalve art. 2.2.3 a) en mogelijk b) geen eigendommen van de Polder Land van Waas worden verworven. Eventuele ingrepen ten bate van de natuur kunnen altijd met de Polder Land van Waas worden besproken. Bovendien zorgt de Polder Land van Waas er voor dat de realisatie van de prioritaire inspanningen IHD en de natuurcompensaties zoals beschreven in art. 1.4.2 tot en met 1.4.5 niet gehinderd worden door de beschreven eigendomssituatie.

2.3. Regeling Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS)

De afspraken over landbouw en natuur in dit Verbond doen geen afbreuk aan maatregelen of verplichtingen uit het PAS-beleid dat de Vlaamse Regering zal beslissen / net beslist heeft.

3. Dorp Doel

3.1. De partijen erkennen de cultuurhistorische en esthetische waarde van Doel. Er komt een **overkoepelend toekomstperspectief** voor het dorp, waarin de partijen ook erkennen dat een toekomst voor Doel aan de ene kant en de exploitatie van containerterminals aan een getijdendok zoals nu voorbereid wordt binnen ECA (7 dagen per week, 24u per dag) aan de andere kant, met elkaar verzoenbaar moeten zijn. Het Vlaamse Gewest bestendigt de werking van de **Werkgroep Doel** de komende jaren, inclusief externe ondersteuning, om de verdere opmaak en uitvoering van het toekomstperspectief te begeleiden. De Werkgroep zal hiertoe (minstens) driemaal per jaar samenkomen en verzekert de noodzakelijke continuïteit in het overlegproces over Doel.

3.2. Wonen

3.2.1. **Doel zal de ruimtelijke bestemming ‘woongebied met historische, esthetische en culturele waarde’ (Gewestplan 1978) behouden.** Wonen is mogelijk in Doel, samen met **toeristische, recreatieve en educatieve functies** voor de ruime streek, **als watergebonden plek** en naast **dienstverlenende functies voor de haven en mogelijk kleinschalige landbouw.**

3.2.2. De woonmogelijkheid in Doel **focus zich op het historisch centrum.**

3.2.3. Momenteel wonen er ongeveer **20 mensen in Doel. Op termijn kan dat aantal op een gestaag tempo groeien.**

3.2.4. Zoals voor bv. Prosperpolder ook geldt, zullen de bewoners van Doel voor een aantal **openbare diensten** (bv. school) **aangewezen** zijn **op Kieldrecht** of andere grotere woonkernen in Beveren;

3.2.5. Om de toekomst van Doel de komende jaren vorm te geven, nemen de lokale en Vlaamse overheid **het beheer van het patrimonium in eigendom van de overheid** op, in overleg met een vertegenwoordiging van de (potentiële) bewoners/gebruikers en/of de Werkgroep Doel, zonder afbreuk van de **beleidsbevoegdheden** van de gemeente Beveren. Het Vlaamse Gewest en de gemeente Beveren nemen zelf een aantal initiatieven voor het patrimonium in Doel (zoals voorzien in dit Verbond), maar ook particulieren, vzw's of bedrijven kunnen projecten voorstellen voor bestaande of nieuwe gebouwen en daarvoor financiering krijgen. Het Vlaamse Gewest voorziet een budget voor werken aan gebouwen in Doel (bv renovatie of herbouw).

Op termijn zal dit evolueren naar meer particuliere eigendommen in Doel en/of een op zichzelf staande organisatie voor het patrimonium in Doel. Binnen zulke op zichzelf staande organisatie (bv. een vzw) stelt de overheid de gronden en eventueel gebouwen ter beschikking, zodat de eigendom ervan overgaat naar die organisatie. Dat laat die organisatie toe om eigen inkomsten te genereren, niet

met het oog op winst, maar met het oog op verdere investeringen in het patrimonium. Zo'n organisatie beslist autonoom over het beheer (bv renovatie) en ontwikkeling van gronden/gebouwen. Ze bestaat uit een gedeelde vertegenwoordiging, met ten minste drie groepen waarvan geen enkele op zich een meerderheid heeft: 1) de betrokken overheden + 2) een vertegenwoordiging van gebruikers/bewoners en kandidaatgebruikers en-bewoners + 3) andere (middenveld / experts / huisvestingsmaatschappij / ...). Deze ideeën worden verder uitgewerkt binnen de Werkgroep Doel, tegen de definitieve vaststelling van het projectbesluit Containercluster LSO van ECA.

3.3. Het **erfgoed** (bouwkundig en ander) in **Doel** geeft een identiteit aan het dorp en vormt een belangrijk element in het toekomstperspectief voor het dorp. Partijen schatten dat ten minste als volgt naar waarde:

3.3.1. De **monumenten Hooghuis en molen worden in situ gerestaureerd** en krijgen een functie Ook het **kerkorgel** is een monument. Het blijft ook **in situ** en we zorgen voor instandhoudingswerken wanneer dat nodig is;

3.3.2. Het **onroerend erfgoed** (het klooster, de kerk, de kapel, de pastorie, De Doolen, het Gemeentehuis en het erfgoed beschreven in de Inventaris Bouwkundig Erfgoed, de studie ruraal erfgoed LSO, de historische studie stratenpatroon Doel en andere reeds gerealiseerde of te realiseren wetenschappelijke studies over Doel en omgeving), het stratenpatroon, het maritiem erfgoed en de relatie tot de Schelde, de Waaslandhaven, de kerncentrale en het historisch gegroeide natuurlijke en cultuurlandschap van Schelde, slikken, schorren, dijken, waters en polders zijn de vanzelfsprekende dragers voor de toekomstige ontwikkeling van Doel.

3.3.3. De gemeente Beveren laat het **Brits oorlogsmonument** weer naar Doel verplaatsen, voor de jaarlijkse herdenking in juli 2024;

3.3.4. Het Vlaamse Gewest voorziet een **budget** voor investeringen in het onroerende erfgoed van Doel zoals beschreven in 3.3.2.;

3.3.5. De partijen streven er naar het verdwenen en afgebroken erfgoed opnieuw een plaats te geven (fysiek of anderszins) en om de verbinding van de mensen die het dorp verlaten hebben met dit erfgoed te herstellen. Dat kan bv gaan over het historische verenigingsleven of over het Kerkhof.

3.4. Op basis van de historische, architecturale, stedenbouwkundige of socio-culturele waarde van de **gebouwen** in Doel en van het toekomstperspectief voor Doel, bepaalt het Vlaamse Gewest in samenwerking met de gemeente Beveren en in overleg met de Werkgroep Doel, de aanpak voor elk gebouw. Dat kan gaan van renovatie, over vervangingsbouw, naar gecontroleerd verval of sloop. Nieuwe projecten en bewoners worden aangemoedigd om de erfgoedelementen mee te nemen in het ontwerp.

- 3.5. Het Vlaamse Gewest zorgt voor de broodnodige **verbinding via het water** voor Doel, via een Waterbus of een veerdienst die aansluit bij de Waterbus. De Vlaamse Waterweg renoveert het **jachthaventje** van Doel verder, met bijzondere aandacht voor de historisch belangrijke spuikom.
- 3.6. De partijen benaderen **Doel** niet als een geïsoleerd dorp, maar **als een onderdeel van de polders op de Linkerscheldeoever**, waarvan de erfgoed- en landschapswaarden nauw samenhangen. Dat komt onder meer tot uiting in de cultuurlandschappen van De Putten, Prosperpolder en de historische Doelpolder met de historische dijksequentie en restanten van het polderkapitalisme (bv gridstructuur, dijkgehuchten, hoeves en polderhuisjes), die een specifieke identiteit aan het gebied verlenen.

4. Omliggende kernen/woonkorrels

- 4.1. De overheid bouwt een **klachtenbehandelingssysteem** uit. Zo hebben de bewoners van Linkerscheldeoever een specifiek aanspreekpunt voor mogelijke geluids- of andere hinder van de haven, zodat we eventuele klachten steeds eerst via het aanspreekpunt proberen op te lossen
- 4.2. De leefbaarheid van de woonkernen **Verrebroek, Kallo en Kieldrecht** blijft gerespecteerd.
- 4.3. Voor **Prosperpolder** worden de lijnen uitgestippeld in het gemeentelijk RUP. De partijen werken mee aan de uitvoering daarvan. De Prospersite krijgt een functie die de erfgoedwaarde van de site respecteert en uitdraagt naar de regio;
- 4.4. Voor **Ouden Doel** zijn de lijnen uitgestippeld in het gemeentelijk RUP (definitief goedgekeurd op 14/12/2021). De partijen werken mee aan de uitvoering daarvan;
- 4.5. Bewoning zal mogelijk blijven:
 - 4.5.1. in **Saftingen**, waarover partijen het eens zijn dat het binnen de contour van een (planologische) afstandsbuffer ten opzichte van de Containercluster LSO kan komen te liggen;
 - 4.5.2. in **Rapenburg**. Indien nodig zal de mogelijke vernatting geremedieerd worden met technische middelen;
 - 4.5.3. in **Oud Arenberg** (aan Putten Weiden).
 - 4.5.4. **ook buiten de in 4.2 tot en met 4.5.3 vermelde woonkernen:**
 - a) waarbij partijen het eens zijn dat deze locaties binnen de contour van een (planologische) afstandsbuffer en/of een aangepaste bestemming (uiteraard geen "paarse" bestemming) kunnen komen te liggen. Bewoning blijft binnen zulke afstandsbuffer of aangepaste bestemming beperkt tot de huidige gebouwen; er komen dus geen nieuwe woningen. Echter, wanneer na grondig onderzoek van geluidseffecten als gevolg van de realisatie en exploitatie van ECA (7 dagen per week / 24u per dag) en na afweging van mogelijke brongerichte en milderende maatregelen, zou blijken dat bewoning / gebruik op bepaalde locaties toch niet compatibel is met ECA, zal bewoning op die locaties niet (langer) mogelijk zijn. Dit blijft beperkt tot maximaal 5 woningen;
 - b) **behalve** wanneer na grondig onderzoek zou blijken dat het bij de inrichting van Doelpolder Midden als gereduceerd getijdengebied (zie art. 1.2.5) noodzakelijk is om bewoning of gebruik stop te zetten.
- 4.6. De VLM, de MLSO en De Vlaamse Waterweg oefenen hun **voorkooprecht**, in het geval van woningen, enkel nog uit in functie van een definitief voorkeursbesluit (in geval van een complex project) of van een voorontwerp van GRUP. Deze inperking van het voorkooprecht geldt voor het grondgebied van de gemeenten Beveren en Sint-Gillis-Waas.

4.7. Het Vlaamse Gewest en de Maatschappij LSO hebben een belangrijk aantal gebouwen in eigendom op Linkerscheldeoever. Er komt een **strategie voor het beleid en beheer van deze gebouwen, gebaseerd op volgende principes:**

- a) Het beheer van de gebouwen gebeurt door één overheidsentiteit (cf art. 4.8 van dit Verbond). Andere overheden (of entiteiten binnen het Vlaamse Gewest) dragen daartoe de eigendom of het beheer van hun gebouwen over, uitgezonderd niet-conventionele gebouwen zoals pompstations, radartorens,...;
- b) Afhankelijk van een aantal criteria (ligging, staat, erfgoedwaarde, huidig contract,...) kan een gebouw dat nu in overheidseigendom is:
 - verkocht worden op de private markt;
 - voor lange tijd ter beschikking gesteld worden door de overheid, via een huurcontract (of ander type van duurzame gebruiksovereenkomst bv erfpacht), met naleving van de wettelijke kwaliteitsnormen en aan marktconforme voorwaarden;
 - voor kortere tijd ter beschikking gesteld worden door de overheid, via een andere vorm dan een huurcontract (bv. vastgoedbeschermingsfirma), waarbij het de bedoeling is dat de gebruiker/bewoner er ook effectief gebruik van maakt / gaat wonen;
 - gesloopt worden, als dit effectief noodzakelijk is, bv omdat het in of net naast het projectgebied ECA ligt of omdat de veiligheid ernstig in het gedrang kan komen, bv als het gebouw niet voldoet aan de elementaire eisen van stabiliteit (cf Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening art 4.1.1. 15°);
- c) De huidige contracten met huidige bewoners kunnen voortgezet worden aan de huidig geldende voorwaarden:
 - in Doel, Prosperpolder, Ouden Doel, Saftingen, Rapenburg en Oud Arenberg;
 - ook buiten de vermelde woonkernen, dus verspreid in het poldergebied op LSO, tenzij uit verder onderzoek blijkt dat bewoning / gebruik niet compatibel is met de realisatie en exploitatie van ECA (7 dagen per week, 24u per dag) omwille van geluid – zie art. 4.5.4.
- d) De toewijzing aan gebruikers/bewoners gebeurt op een objectieve en neutrale wijze, met oog voor een sociale/maatschappelijke meerwaarde;
- e) Gebouwen die daadwerkelijk door landbouwers gebruikt (kunnen) worden, worden bij voorkeur ter beschikking gesteld aan een actieve landbouwer. Het beheer hiervan blijft, in afwijking van principe a, in handen van de Vlaamse Landmaatschappij van het Vlaamse Gewest, gezien haar specifieke expertise hiervoor;

- f) Er komt inspraak voor bewoners/gebruikers over de beheerstrategie voor de gebouwen, via een 'werkgroep beheer gebouwen'. Die overlegt ten minste 2x per jaar. De werkgroep is samengesteld uit ten minste vertegenwoordiging vanuit de gemeente Beveren, vanuit het Vlaamse Gewest en vanuit huidige bewoners / kandidaat-bewoners. Ook de neutrale begeleider voor de uitvoering van het Verbond (cf art 9.7) kan deelnemen;
- g) Voor Doel is de situatie voor de gebouwen dermate specifiek dat er een afzonderlijke strategie voor gebouwenbeheer moet komen. Dat wordt voorbereid door de Vlaamse overheid en de gemeente Beveren, samen met de Werkgroep Doel (cf deel 3 van dit Verbond).

4.8. De gebouwen worden **beheerd door één entiteit binnen de overheid**, met binnen de organisatie één duidelijk aanspreekpunt voor (potentiële) gebruikers/bewoners en voor acute problemen. Het Dept MOW van het Vlaamse Gewest neemt dit op zich. Het Dept MOW werkt de strategie zoals vermeld in art. 4.7 uit, in overleg met de gemeente Beveren en met een vertegenwoordiging van bewoners/gebruikers van de gebouwen.

4.9 Ter verbetering van de leefbaarheid van het poldergebied en het behoeden van gebouwen voor verder verval, zal een plan van aanpak voor de **leegstaande gebouwen** in het gebied worden uitgevoerd, zoals gevoegd bij de beslissing van de Vlaamse Regering over dit Verbond.

5. Mobiliteit

- 5.1. Sluipverkeer: het **sluipverkeer van vrachtwagens in woonkernen op LSO mag niet toenemen**.
- 5.1.1. Verkeerscamera's zijn nodig om overtredingen (snelheid en tonnage) sneller op te sporen en eenvoudiger te bestraffen. InterWaas kan dit coördineren in het Waasland;
- 5.1.2. Partijen engageren zich tevens om in samenspraak met alle betrokken actoren inspanningen te leveren om een einde te maken aan het **sluipverkeer** in de omliggende dorpskernen;
- 5.1.3. Naast een oplossing voor het vrachtverkeer van en naar de haven (dit moet gebeuren via een rechtstreekse aansluiting met het hoofdwegennet) is er ook een toenemende stroom woon-werkverkeer. Daarom moet de N451, die al onder de bevoegdheid van de gemeente valt, een '**dorpenweg**' worden om de leefbaarheid van Kieldrecht, Verrebroek, Vrasene, Nieuwkerken,... te verbeteren. Het Vlaamse Gewest en de gemeente Beveren overleggen verder over een nieuwe **verbindingsweg tussen de N70 en de E34**. Wanneer de doelstellingen zijn bepaald, zal voor dit project een startnota worden opgemaakt.
- 5.2. Toename vrachtverkeer gerelateerd aan ECA: zelfs met een ambitieuze modal split voor de containerbehandeling in het kader van ECA valt niet uit te sluiten dat ECA leidt tot een groter volume vrachtverkeer op weg. Dit groter volume dient zich te beperken tot een minimum én tot het hoofdwegennet, dankzij:
- 5.2.1. de aanleg van een **volwaardige verbinding tussen de haven en de E34 vooraleer** de extra containercapaciteit van een Tweede Getijdendok in gebruik genomen wordt;
- 5.2.2. de aanleg van een **westelijke ontsluiting Waaslandhaven vooraleer** de extra containercapaciteit van een Tweede Getijdendok in gebruik genomen wordt;
- 5.2.3. een gedeeltelijke **verschuiving van vrachtverkeer van de Waaslandhaven naar buiten de spits/daguren**.
Hiertoe zal het Havenbedrijf Antwerpen de nodige initiatieven nemen;
- 5.2.4. een onderzoek vanuit ECA naar het **nut van vrachtwagensluizen** op Linkerscheldeoever.
- 5.3. De overheidspartijen werken verder aan **veilige fietsverbindingen** tussen de haven en de omliggende woonkernen. Het aandeel van het Vlaamse Gewest hierin is beperkt tot de fietsvoorzieningen die samenhangen met ECA.

6. Erfgoed, landschap en buffer

6.1. Het **landschap en erfgoed van de polders op Linkerscheldeoever**, gekenmerkt door de cultuurlandschappen van De Putten, Prosperpolder en de historische Doelpolder met de historische dijksequentie en restanten van het polderkapitalisme (bv gridstructuur, dijkgehuchten, hoeves en polderhuisjes) en door het historisch gegroeide natuurlijke en cultuurlandschap van Schelde, slikken, schorren, dijken, waters en polders, **blijft zo veel mogelijk behouden**.

Een **erfgoedbeleid voor de Linkerscheldeoever** moet dat behoud op een geïntegreerde manier waarmaken, met volgende uitgangspunten:

- de inhoudelijke basis zijn de Inventaris Bouwkundig Erfgoed, de studie ruraal erfgoed LSO en andere reeds gerealiseerde of te realiseren wetenschappelijke studies over dit gebied;
- de erfgoedwaarden van Doel en andere woonkernen worden beschouwd in samenhang met de polders op de Linkerscheldeoever;
- dit beleid wordt geïnitieerd door Erfpunt, Herita, het Agentschap Onroerend Erfgoed en/of de gemeente Beveren en is gebaseerd op overleg met de partijen bij dit Verbond die dat wensen en eventueel andere (bv. Grenspark Groot Saeftinghe). Zoals beschreven in internationale verklaringen over erfgoed (bv. conventie van Faro) dient dit overleg te leiden tot een “gevoel van eigenaarschap” over het erfgoed bij burgers;
- het beleid zal de vorm aannemen van een **onroenderfgoedrichtplan**, waarin de landschaps- en erfgoedwaarden van de polders op LSO opgenomen worden. Het onroenderfgoedrichtplan zal ook een actieprogramma bevatten. Het zal dienen als toetsingskader voor de initiatieven waarbij een impact op landschappelijke- en/of erfgoedelementen van de regio verwacht kan worden.

6.2. De partijen verwachten dat een deel van de ruimtelijke aanpassingen als gevolg van ECA en mogelijke andere haven- of natuurontwikkeling een weerslag zal hebben op de huidige landschaps- en erfgoedwaarden van de Linkerscheldeoever. **Als er voor landschap of erfgoed relevante impact verwacht wordt**, zullen partijen in eerste instantie het erfgoed toch zoveel mogelijk behouden. In elk geval zullen de initiatiefnemers van ECA en mogelijke andere projecten van haven- of natuurontwikkeling hier **proactief over overleggen met erfgoedexperts (bv Herita of Erfpunt Waasland) en de partijen die begaan zijn met landschap en erfgoed in de regio**. Op die manier kunnen landschap en erfgoed vroeger en meer kwaliteitsvol ingepast worden in de projecten op Linkerscheldeoever;

6.3. **Het Vlaamse Gewest zal de restauratie van Hof ter Walle financieren**. Het monument krijgt een functie als baken en als schakel tussen natuur en erfgoed. Het woonhuis op de site komt in aanmerking voor beperkte bewoning, binnen de randvoorwaarden voor het omliggende natuurgebied en met respect voor het erfgoed. Het Departement MOW zal de recente omgevingsvergunning voor restauratie van Hof ter Walle intrekken;

- 6.4. De overheden bevestigen dat de **Olifantshoeve** (in privaat eigendom) niet hoeft te wijken voor ECA of andere haven- of natuurontwikkeling.
- 6.5. De initiatiefnemers van ECA bufferen het dorp **Doel** met een **leefbaarheidsbuffer** naar het voorbeeld van de bestaande leefbaarheidsbuffer en met respect voor het bestaande erfgoedlandschap;
- 6.6. Partijen gaan principieel akkoord met de **bovengrondse verplaatsing van de ELIA-hoogspanningslijnen** in de Doelpolder, die in het kader van ECA noodzakelijk is.
- 6.7. De **bestaande of de nieuwe bufferdijken langs de hele westelijke zijde van de Waaslandhaven** komen minimum op Sigmahoogte (11m TAW) en bij voorkeur nog hoger, om haven en polder te scheiden. Tussen Putten Hoog en Doel is de buffer minimum 18m TAW, of hoger. De bufferdijken blijven binnen het projectgebied van ECA;
- 6.8. De overheidspartijen planten groenschermen (**bomen en struiken**) om de buffering tussen haven en polder nog te versterken en ze schakelen de bufferdijken waar mogelijk in, in het recreatief netwerk van de polders. Als er daarbij een relevante impact is op nabije natuurgebieden, nemen ze dit mee in de natuurbalans;
- 6.9. In het kader van het milieueffectenrapport voor ECA zullen maatregelen ter voorkoming of **mildering van geluids-, licht- of visuele hinder** geformuleerd worden;
- 6.10. Onder de koepel van het Grenspark Groot Saeftinghe en van Havenland nemen ten minste de overheidspartijen initiatieven om de Linkerscheldeoever (grensoverschrijdend) uit te bouwen tot een **sterk landschap met de nodige toeristische en recreatieve voorzieningen** en stapstenen.

7. STAPPENPLAN

In afwachting van de uitbouw van een nieuwe samenwerkingsstructuur engageren alle partijen zich om volgende reeds gezette stappen te bestendigen:

- Alle partijen zetten zich in voor een vlot en correct verloop van de procedures (project-MER, bouwvergunning, ...) voor het beoogde resultaat, zodat gestart kan worden met de nodige infrastructuurwerken;
- Intussen bundelen alle partijen de krachten om door communicatie het draagvlak voor dit samenwerkingsmodel bij alle maatschappelijke krachten te versterken.

8. AFSTAND VAN GEDING

Deze stappen vormen de start van een samenwerkingsverband dat de Polder van het Land van Waas, de Kerkfabriek van Doel, de vzw Landbouwgemeenschap Wase Polder en de vzw Erfgoedgemeenschap Doel en Polder toelaat om juridische procedures stop te zetten.

- 8.1. De Polder van het Land van Waas, de vzw Landbouwgemeenschap Wase Polders, de Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opgenomen te Doel en de vzw Erfgoedgemeenschap Doel & Polder doen **binnen de vijf werkdagen na ondertekening** van dit Verbond door alle verbondsluitende partijen op onherroepelijke wijze **afstand van geding en vordering in hun vernietigingsberoepen tegen het besluit van de Vlaamse Regering d.d. 31 januari 2020 houdende definitieve vaststelling van het voorkeursbesluit van het complex project "Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het Havengebied Antwerpen"** en door hen als verzoekende partijen aanhangig gemaakt bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, procedures aldaar gekend onder de algemene rolnummers G/A 230.528 / X – 17703, G/A 230.529 / X – 17702 en G/A 230.530 / X - 17701.
- 8.2. De Polder van het Land van Waas en de vzw Landbouwgemeenschap Wase Polders doen **binnen de vijf werkdagen na ondertekening** van dit Verbond door alle verbondsluitende partijen op onherroepelijke wijze **afstand van geding en vordering in hun vernietigingsberoepen tegen het besluit van de Vlaamse Regering d.d. 17 mei 2019 tot wijziging van bijlage 2 bij het BVR van 17/3/2017 houdende vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen** en prioriteiten voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen SBZ "BE 2301336 Schorren en polders van de Beneden-Schelde" (het s-IHD-besluit van LSO).
- 8.3. De verzoekende partijen, de verwerende partijen en de tussenkommende partijen in de procedures vermeld in 8.1 en 8.2 komen overeen elk hun eigen kosten te dragen en doen afstand van de wettelijke rechtsplegingsvergoeding, ongeacht hetgeen in het tussen te komen arrest van de Raad van State inzake de afstand wordt gesteld. De verzoekende partijen in die procedures zullen de kost van de door hen betaalde rolrechten dragen.

- 8.4. De in dit Verbond betrokken **overheden engageren zich van hun kant om de in dit Verbond afgesproken processen onverwijld op te starten en verder uit te voeren.**

9. TOEKOMSTIGE BESLISSINGEN OVER ECA EN UITVOERING VERBOND

- 9.1. Het **Vlaams Gewest, de Vlaamse Waterweg, de Maatschappij Linkerscheldeoever en het Havenbedrijf Antwerpen** engageren zich om **ook bij toekomstige beslissingen** over ECA (bv. de vaststelling van het projectbesluit), over de projecten zoals opgesomd in artikels 1.4.2 tot en met 1.4.5 en over de realisatie van de prioritaire inspanningen uit het S-IHD-besluit, het **voorzittende Verbond nauwgezet te zullen respecteren**;
- 9.2. **Gelet op art. 9.1 verbinden de andere partijen bij dit Verbond zich ertoe om zich te onthouden van:**
- 9.2.1. het **indienen van administratieve beroepen** tegen omgevingsvergunningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, voorkeurs- of projectbesluiten en andere (ontwerpen van) beslissingen, erkenningen, machtigingen, toelatingen en/of meldingen ter realisatie en/of 24/7 exploitatie van het complex project **ECA** en de daarmee samenhangende projecten (incl. alle nodige ingrepen voor de natuurcompensaties voor ECA);
- 9.2.2. het opstarten van procedures voor administratieve of burgerlijke rechtbanken dan wel het Grondwettelijk Hof die de realisatie van punten a of b zoals vermeld in art. 9.2.1 kunnen hinderen;
- 9.2.3. enige medewerking aan derden bij het stellen van handelingen zoals beschreven in de punten 9.2.1 en 9.2.2.
- 9.3. **Gelet op art. 9.1 verbinden de andere partijen bij dit Verbond zich ertoe om zicht te onthouden van procedures** zoals bepaald in art. 9.2 (administratieve beroepen, procedures voor rechtbanken, medewerking aan derden) tegen omgevingsvergunningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, voorkeurs- of projectbesluiten en andere (ontwerpen van) beslissingen, erkenningen, machtigingen, toelatingen en/of meldingen, ter realisatie van de projecten ter realisatie van de **prioritaire inspanningen** uit het S-IHD-besluit en van de projecten zoals opgesomd in **artikels 1.4.2 tot en met 1.4.5, inclusief de bijhorende natuurcompensaties, tenzij als ultiem middel, wanneer ook na ruim overleg en bemiddeling (cf. art. 9.6 en 9.7) zou blijken dat er geen akkoord gevonden kan worden.**
- 9.4. Voor de elementen waarvoor in dit Verbond geen afspraken / artikels zijn opgenomen, houdt dit Verbond geen inperking in van de bevoegdheden van de Polder Land van Waas
- 9.5. Partijen zullen dit Verbond te goeder trouw uitvoeren en ook ondersteunen ten aanzien van derden.

9.6. Partijen zullen **overleggen over een eventuele aanpassing van het Verbond**, binnen dezelfde uitgangspunten om een leefbare omgeving op LSO in samenhang met de ontwikkeling van de haven te bereiken, **als**:

- 1) de realisatie en/of 24/7 exploitatie van het complex project ECA (incl. natuurcompensaties)
- of* 2) een of meerdere projecten zoals opgesomd in art. 1.4.2 t.e.m. 1.4.5 (incl. natuurcompensaties)
- of* 3) de prioritaire inspanningen uit het s-IHD besluit

niet zouden kunnen worden uitgevoerd als gevolg van:

- procedures ingesteld door andere partijen dan de partijen bij het Verbond, *of*
- door het niet naleven van de partijen bij het Verbond van het voorgaande artikel 9.2 of 9.3, *of*
- om enige andere reden

4) de internationale, Europese, Belgische of Vlaamse reglementering en/of rechtspraak de wettelijke verplichtingen inzake natuur zou verstrengen, waardoor het niet meer mogelijk zou zijn om ECA en/of de projecten zoals opgesomd in art 1.4.2. t.e.m. 1.4.5 (incl. natuurcompensaties) en/of de prioritaire inspanningen uit het S-IHD-besluit, uit te voeren binnen de afspraken van het Verbond. Deze bepaling geldt niet voor het geval waarin het Vlaamse Gewest de verplichtingen voor de speciale beschermingszone Schorren en Polders Beneden Schelde zou verstrengen, zonder dat dit noodzakelijkerwijze volgt uit rechtspraak, uit nieuwe algemene regelgeving of uit internationale, Europese of Belgische verplichtingen.

9.7. Het Vlaamse Gewest stelt een **neutrale begeleider** aan voor de uitvoering van het Verbond. De taak van de begeleider is niet om de uitvoering van de bepalingen van dit Verbond te leiden of aan te sturen, want in de regel nemen de verschillende partijen zelf initiatief voor de uitvoering van 'hun' taken of verantwoordelijkheden voor dit Verbond, waar nodig in overleg met andere partijen. Maar bij discussie- of knelpunten over de uitvoering van het Verbond of wanneer een aanpassing van het Verbond noodzakelijk zou zijn conform art. 9.6, kan de neutrale begeleider het overleg tussen de partijen **faciliteren en bemiddelend optreden**. Daarom dient de neutrale begeleider voldoende onafhankelijk te zijn en het vertrouwen van de partijen te genieten. Drie jaar na ondertekening van dit Verbond bekijken de partijen samen of de neutrale begeleiding langer nodig blijft.

10. ONDERTEKENING

Dit Verbond is geldig zodra alle partijen het ondertekend hebben. Alle partijen die in de aanhef vermeld zijn, verbinden zich tot dit verbond. Zij zijn hier vertegenwoordigd door:

Voor het **Vlaamse Gewest**

Jan Jambon, Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Voor De **Vlaamse Waterweg NV**

Chris Danckaerts, gedelegeerd bestuurder

Koen Anciaux, voorzitter van de Raad van Bestuur

Voor de **Gemeente Beveren**

Marc Van de Vijver, burgemeester

Jo Van Duyse, algemeen directeur

Voor de **Polder van het Land van Waas**

Jan Balliauw, adjunct-dijkgraaf

Voor de **Kerkfabriek OLV Ten Hemel Opgenomen Doel**

Guido Van Goey, voorzitter

Marleentje De Rudder, secretaris

Voor de **Maatschappij voor het haven-, grond- en industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeoevergebied**

Boudewijn Vlegels, voorzitter

Kris Herremans, bestuurder

Voor het **Havenbedrijf Antwerpen**

Jacques Vandermeiren, CEO

Annick De Ridder, voorzitter Raad van Bestuur

Voor **Doel 2020**

Jan Creve

Denis Malcorps

Voor de **vzw Landbouwgemeenschap Wase Polders**

Kris De Smit, voorzitter

Voor de **vzw Erfgoedgemeenschap Doel & Polder**

Johan De Vriendt, voorzitter

Voor de **vzw Boerenbond**

Sonja De Becker, voorzitter

Voor de **vzw Natuurpunt**

Bart Van Gansbeke, voorzitter

Voor de **vzw VOKA-Alfaport**

Bernard Moyson, voorzitter